

**SOLUCIONS, CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ DE GEOGRAFIA SOCIAL
I ECONÒMICA
SÈRIE 2**

S2_29_3

INSTRUCCIONS:

La prova consta de dos exercicis.

PART OBLIGATÒRIA: exercici 1

PART OPTATIVA: en l'exercici 2 cal triar una de les dues opcions, A o B.

Cal indicar clarament l'opció triada, A o B.

Si no és així s'entendrà que s'ha optat per l'opció A.

En cap cas es puntuaran preguntes d'ambdues opcions.

Algunes valoracions

El següent solucionari té com objectiu principal donar una certa coherència a la tasca de nombrosos correctors i suggerir els aspectes que considerem que els aspirants haurien d'exposar durant la realització de la prova. Malgrat tot, creiem que els criteris que oferim als correctors, els heu d'observar com unes indicacions, i mai com quelcom tancat i encotillat. Ens trobem al davant d'una prova de maduresa, i en aquest sentit, creiem que interessa més valorar aspectes globals, com ara, l'expressió escrita, la capacitat de raonament i reflexió, l'actitud crítica, i deixar a un nivell significatiu, però no necessàriament essencial, el que podem anomenar com a "coneixements". Considerem, doncs, que aquests criteris han de ser utilitzats pels correctors com cadascú consideri. En una prova d'aquest tipus, la tasca del corrector és complexa i les indicacions pretenen ser més una ajuda que una imposició.

Exercici 1

Llegiu el següent text i responeu les qüestions:

(...) cada estiu, 120 milions de persones van cap a les costes del sud d'Europa i desenes de milions de nord americans es troben a les costes de Florida, de les dues Carolines i de Califòrnia. Al Tercer Món, una gran part de les estades tenen lloc a les localitats marítimes; les regions interiors només es recorren, a vegades, dins de breus circuits organitzats.

Les costes concentren una bona part dels allotjaments turístics: el 90% a Portugal, el 85% a Mèxic, el 80% a Tunísia i a l'antiga Iugoslàvia, més de dos terços a Itàlia, Romania i Bulgària. França a causa de la diversitat dels recursos turístics i d'infraestructures és un dels grans països turístics que presenta un més gran equilibri. El mateix passa amb Espanya, ja que presenta nombrosos allotjaments a les zones monumentals urbanes i a les petites localitats rurals. Tanmateix disposa d'una àmplia i moderna xarxa d'hotels i apartaments a les costes peninsulars i als arxipèlags balear i canari, on es troben les localitats més sovintejades pel turisme europeu.

MESPLIER, Alain i BLOC-DURAFFOUR, Pierre.

“Geografía del turismo del Mundo”. Editorial Síntesis. Madrid, 2000.

Text traduït del castellà.

1. Resumiu les idees principals del text.

1 PUNT

Els aspirants han de relacionar el text amb el sector terciari, i en concret, amb les activitats turístiques i amb la societat de l'oci actual. Cal que destaquin dins les activitats turístiques el turisme de sol i platja, sobretot, pel seu caràcter de més gran massificació i per les transformacions que ha generat als litorals. Finalment, cal que els aspirants destaquin el pes molt important de les activitats turístiques a l'economia espanyola i catalana, i alhora, el pes significatiu del nostre país a nivell mundial, sobretot com a país receptor, però també, darrerament, com a país emissor.

2. Exposeu les principals característiques de l'activitat turística: importància de l'oci a la nostra societat; diversitat del turisme (segons tipus d'activitat o característiques dels turistes); països emissors i països receptors; importància econòmica i problemàtica mediambiental del turisme a Catalunya. 1,5 PUNTS

En primer lloc, cal que els aspirants defineixin el turisme com una activitat pròpia d'una societat desenvolupada i industrial que es permet el luxe de disposar d'un temps important per dedicar a l'oci. Fóra interessant alguna referència a la relació entre turisme i massificació (litoral, turisme de neu...). En segon lloc, cal que els aspirants intentin diferenciar algun tipus de turisme, sobretot, des del punt de vista del tipus d'activitat. No cal que els citin tots, però, recordem la classificació més universal: cultural, ecològic, religiós, rural, de salut, esportiu, de sol i platja, de neu, de negocis. Des del punt de vista de les característiques del turistes els aspirants poden fer referència als turismes, juvenil, de tercera edat, familiar, de grup, de masses, de minories. En tercer lloc, els aspirants han de fer una referència als països que tradicionalment han estat i són emissors – generalment, països desenvolupats i europeus – i als països que tradicionalment han estat receptors – que, en general, també solen ser països desenvolupats i europeus. Finalment, els aspirants han de destacar el pes econòmic fonamental de la indústria turística a l'Estat espanyol, i en concret, a Catalunya. Cal que hi hagi alguna referència a la diversitat dels recursos turístics (urbans – Barcelona – culturals, de natura, de sol i platja...) i a les destinacions més significatives, com ara els Pirineus, la Costa Brava, Barcelona i la Costa Daurada. Cal que hi hagi una referència evident a la transformació brutal del litoral que ha estat provocada per la urbanització massiva i les pràctiques turístiques (allotjaments, ports nàutics...). Els aspirants poden expressar les seves opinions i criteris.

3. Exposeu els trets essencials del sector terciari: importància actual del sector; els transports (característiques i diversitat); el comerç (interior i exterior) i la problemàtica del consumisme. 2,5 PUNTS

Cal que inicialment els aspirants intentin definir o caracteritzar el sector terciari i que assenyalin algunes de les activitats diverses que s'hi poden agrupar, com ara, els transports, el comerç, la sanitat, l'ensenyament, etc. També, cal que destaquin el pes econòmic del sector al món, i sobretot, a les societats desenvolupades i als àmbits urbans. Pel que fa als transports, cal que d'una banda, parlin de les xarxes de comunicació i de quines funcions han de complir, i d'altra banda, de la diversitat dels transports: terrestre (per carretera, ferrocarril) aeri i marítim. Cal que facin referències als aspectes positius i negatius de cada tipus de transport. També cal, que facin una referència als aspectes més significatius i problemàtics de la xarxa de comunicacions catalana (carreteres i autopistes, ports, aeroports). Pel que fa al comerç, a més de definir-lo i caracteritzar-lo, cal que diferenciïn entre el comerç interior (circuit de distribució, majoristes/minoristes, noves formes de comercialització, fires i mercats) i el comerç exterior (importacions/exportacions) i cal que exposin les seves característiques i problemàtiques. Pel que fa al consumisme, és on els aspirants poden elaborar una valoració més personal parlant de les tècniques de venda (màrqueting), de la publicitat i de la massificació dels costums i comportaments.

Exercici 2

Opció A

Observeu les dades i responeu les preguntes.

Mortalitat en néixer, per regions mundials (2006) (Per 1000 nascuts vius)

- Àfrica:	43 ‰
- Proper Orient i Nord d' Àfrica:	40 ‰
- Sud est Asiàtic:	38 ‰
- Pacífic occidental:	19 ‰
- Amèrica:	12 ‰
- Europa occidental:	11 ‰

Informe sobre Àfrica de l'Organització Mundial de la Salut.
Recollit a : CAMBRA, Lali. "La salud en África". EL PAÍS, 21 de novembre de 2006.

1. Resumiu les idees principals del document.

1 PUNT

És essencial que els aspirants relacionin el document amb la demografia o estudi de la població i que identifiquin dos models clarament diferenciats al món actual pel que fa a l'evolució demogràfica: d'una banda les regions on la mortalitat infantil és elevada (Àfrica, Proper Orient, sud-est asiàtic), i d'altra banda, les regions on la mortalitat infantil és baixa (Amèrica, Europa Occidental). Cal que els aspirants assenyalin la demografia com un signe molt significatiu del desequilibri econòmic mundial.

2. Expliqueu els principals indicadors sociodemogràfics (natalitat, mortalitat, mortalitat infantil, nupcialitat, fecunditat, esperança de vida...) i exposeu els trets essencials dels processos migratoris: causes i conseqüències, migracions internacionals, migracions interiors.

1,5 PUNTS

A la primera part, els aspirants, han d'intentar explicar amb les seves paraules els conceptes dels principals indicadors sociodemogràfics que són a l'enunciat de la pregunta. Hom valorarà la definició correcta, però també possibles exemples o valoracions en cadascuna de les respostes. A la segona part de la pregunta interessa que els aspirants parlin dels processos migratoris. Tot i què és correcte que facin alguna referència al caràcter històric del fenomen, cal, sobretot, que especifiquin algunes de les principals causes (naturals, polítiques, religioses, econòmiques) i conseqüències (demogràfiques, econòmiques, socials, culturals i ecològiques). També cal que facin referència als fluxos migratoris internacionals actuals. Pel que fa als fluxos migratoris interiors és bo que facin referència a l'èxode rural i a la seva importància actual als països del tercer Món.

3. Exposeu les principals característiques del desequilibri econòmic mundial: definició del problema; països centrals i països perifèrics (localització i característiques); intercanvi desigual i deute extern; principals desigualtats socials (educació, sanitat, nivells de renda...); l'especial situació de dones i nens als països subdesenvolupats.

2,5 PUNTS

Cal que els aspirants iniciïn la resposta intentant definir o explicar en què consisteix el desequilibri econòmic mundial. En segon lloc, cal que els aspirants situïn geogràficament els països centrals del món i exposin les seves principals característiques socioeconòmiques. Cal que facin el mateix amb els països perifèrics. Fóra magnífic que hom parlés d'un grup intermedi de països que presenten caràcters d'un i altre grup. En tercer lloc, els aspirants han d'explicar els conceptes d'intercanvi desigual i deute extern i exposar de quina manera incideixen sobre els països perifèrics. Cal, també, que parlin dels mecanismes econòmics d'ajut i control que els països centrals han desenvolupat davant els països perifèrics (Fons Monetari Internacional, Banc Mundial). En quart lloc, cal que facin clarament visibles, sobretot mitjançant algun exemple concret, les desigualtats en educació, en sanitat (les dades del document que es treballa) i en renda. Finalment, els aspirants han de relacionar aquests desequilibris amb la situació de les dones i els nens al Tercer Món. Cal que, sense oblidar la situació de discriminació de la dona al món desenvolupat, hom parli de la discriminació de la dona pel que fa a l'accés a l'educació, a la salut, a l'alimentació, a les mateixes relacions familiars dins els països subdesenvolupats. Cal que hi hagi també una referència a l'explotació infantil.

Opció B

Observeu les dades i responeu les preguntes:

Canvi en l'extensió del bosc (2000-2005)

Regions del món	Canvi en la regió (milers d'hectàrees)	Canvi en la regió (Percentatge)
Amèrica del Sud	- 21.256	- 2'50 %
Àfrica	- 20.201	- 3'20 %
Oceania	- 1.780	- 0'86 %
Amèrica Central i Carib	- 1.158	- 3'90 %
Amèrica del Nord	- 507	- 0'07 %
Europa	3.303	0'33 %
Àsia	5.015	0'88 %

Font: FAO

Recollit a: Worldwatch Institute. Signes vitals 2006 – 2007. Les tendències que configuren el nostre futur. Angle Editorial. Barcelona, 2006.

1. Resumiu les idees principals del document.

1 PUNT

Cal que els aspirants relacionin el document amb els recursos naturals del planeta i també sobre les actuacions que l'home ha anat fent, sobretot, en els darrers anys. De les dades del document, cal que hom destaquï els nivells molt elevats de desforestació d'Amèrica del Sud i d'Àfrica, precisament dues de les regions del món més riques pel que fa a la vegetació i a la seva diversitat. Fóra bo una referència a l'intercanvi desigual entre països desenvolupats i subdesenvolupats, en aquest cas, fusta a canvi de tecnologia o d'altres productes elaborats. Fóra bo que fessin una referència a la situació, una mica especial, d'Europa i Àsia: segurament ens trobem davant replantacions d'una important indústria productora de fusta.

2. Exposeu els aspectes principals de la degradació de la biosfera; desforestació i pèrdua de biodiversitat; erosió i desertització; problemàtica dels residus.

1,5 PUNTS

Partint de la idea que l'acció humana està reduint bona part dels recursos biològics, cal que els aspirants parlin dels següents aspectes. D'una banda, de la desforestació. Cal que la situïn com un dels més greus problemes actuals de les regions equatorials del planeta i altres regions del Tercer Món, a causa de la necessitat dels països desenvolupats de fustes exòtiques molt preuades, o bé, a la demanda de terres amb una climatologia especial per a instal·lar plantacions agràries o pastures destinades a produir aliments dirigits directament a proveir les grans multinacionals de l'alimentació. Cal, també, que els aspirants parlin de les conseqüències de la desforestació: increment de l'efecte hivernacle, pèrdua de la diversitat biològica i vulnerabilitat dels ecosistemes. D'altra banda, cal que els aspirants exposin la problemàtica de l'erosió i la desertització. Pel que fa a l'erosió, cal que els aspirants la defineixin i n'exposin les principals causes (aridesa, desforestació, precipitacions abundants, fertilitzants aplicats als conreus...). La desertització ha de plantejar-se com una de les principals conseqüències de l'erosió i de la desforestació. Com a conseqüències d'aquesta desertització, cal que els aspirants destaquessin el descens de la producció agrària, un empobriment de la biodiversitat i l'increment de les migracions vers les grans ciutats. Finalment, cal que els aspirants exposin la problemàtica generada pels residus. Cal que destaquin la problemàtica, sobretot a les ciutats. Cal que parlin, també, de la necessitat de reduir-ne la quantitat, d'aprofitar-ne al màxim que es pugui els propis residus (reutilitzar, reciclar), i eliminar-los (incineradores i abocadors controlats).

3. Exposeu els trets essencials de la resta de problemes mediambientals actuals del nostre planeta: l'atmosfera (pluja àcida, disminució de la capa d'ozó, l'efecte hivernacle i el canvi climàtic, contaminació específica de les ciutats: "smog" i contaminació acústica); la hidrosfera (l'escassetat i la contaminació de l'aigua); problemàtica del consum d'energia i el desenvolupament sostenible (reunions i fòrums).

2,5 PUNTS

En primer lloc, cal que els aspirants defineixin el concepte d'atmosfera i que relacionin la seva contaminació amb la combustió d'hidrocarburs, amb les activitats industrials de base (siderúrgia, refineries, químiques, ciment), amb les centrals tèrmiques i amb el trasllat d'aquestes indústries contaminants al Tercer Món. Cal que els aspirants facin referència (origen, característiques, conseqüències, algun exemple) dels principals problemes atmosfèrics del món actual: pluja àcida, disminució de la capa d'ozó, l'efecte hivernacle i el canvi climàtic i la qualitat de l'aire de les ciutats i la contaminació acústica. En segon lloc, cal que els aspirants defineixin la hidrosfera i que parlin de l'escassetat i contaminació de l'aigua. D'una banda, cal que exposin que el volum d'aigua disponible per a l'home representa una part molt petita de tota l'aigua que hi ha a la Terra, i que plantegin la necessitat del seu estalvi. D'altra banda, cal que exposin els principals problemes de contaminació de l'aigua: les causes (abocaments no adients...), problemàtica de les aigües subterrànies i contaminació de l'aigua marina. Finalment, cal que els aspirants facin una referència al consum energètic i a la necessitat d'establir un model sostenible. D'una banda, els aspirants han de relacionar la producció i consum d'energia amb problemes de contaminació. D'altra banda, cal que es comenti la tendència que en els darrers vint anys s'ha anat propiciant a nivell mundial amb la finalitat de promoure un desenvolupament sostenible. Cal que se citin algunes reunions significatives, com ara la Cimera de Rio (1992) o la Conferència Mundial sobre el Clima a Kyoto (1997).